

Sygn. akt I ACa 123/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Zofia Kawińska-Szwed
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska (spr.) SA Roman Sugier
Protokolant :	Anna Wiczorek

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa-Dyrektora Izby Celnej w (...)

przeciwko B. C.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 6 października 2016 r., sygn. akt I C 420/16

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 8 100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Roman Sugier	SSA Zofia Kawińska-Szwed	SSA Ewa Jastrzębska
------------------	--------------------------	---------------------

Sygn. akt I ACa 123/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 października 2016r. Sąd Okręgowy w Katowicach:

1.uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę darowizny 453 udziałów w spółce pod firmą (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS (...), o wartości nominalnej 1.000zł każdy udział, czyli udziałów o łącznej wartości nominalnej 453.000zł zawartej dnia 25 maja 2011r. pomiędzy J. C. (1), a pozwaną B. C. w Kancelarii Notarialnej w S. przy ul. (...) przed notariuszem Ł. N., Repertorium (...) numer (...), do wysokości 480.112,27zł stanowiącej wierzytelność powoda wraz z odsetkami, kosztami upomnień oraz kosztami egzekucyjnymi z tytułu zaległości dłużnika w podatku akcyzowym, a stwierdzoną tytułami wykonawczymi Dyrektora Izby Celnej w K. o numerach:

(...);

(...);

(...);

(...);

(...);

(...);

(...);

(...);

(...);

(...);

(...);

(...);

(...);

(...);

2.zasądził od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarby Państwa kwotę 14.400zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

3.nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach kwotę 24.006zł tytułem kosztów sądowych.

Rozstrzygnięcie to zapadło w następującym stanie faktycznym:

Pozwana B. C. jest matką J. C. (1). W 2008r. pozwana i jej syn zawarli umowę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w S. przy ul. (...). B. C. jako prezes jednoosobowego zarządu posiadała w niej 46 udziałów o łącznej wysokości 46.000zł, a J. C. (2) jako jej prokurent samoistny posiadał w niej 454 udziały o łącznej wysokości 454.000zł. W 2010r. syn pozwanej swoją dotychczas prowadzoną jednoosobowo działalność gospodarczą pod firmą (...)w S. przy ul. (...) przekształcił w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w S. przy ul. (...). Przedmiotem działalności J. C. (1) i spółek, której był współlnikiem była głównie sprzedaż samochodów sprowadzanych z N. (k.- 221, 230 – 232, 337 - 343 oraz zeznania świadka J. C. (1) k.- 351 – 352 i pozwanej k.- 352).

J. C. (2) od 1998r. nie mieszka ze swoją matką w B. przy ul. (...), ale jest zameldowany pod tym adresem i na ten adres przychodzi do niego korespondencja, którą odbiera pozwana na podstawie stosownego pełnomocnictwa udzielonego jej przez syna, a złożonego w urzędzie pocztowym (zeznania świadka J. C. (1) k.- 351 – 352 i pozwanej k.- 352).

Dnia 30 października 2009r. J. C. (2) w Urzędzie Celnym K. Oddział S. złożył deklarację uproszczoną nabycia wewnątrzwspólnotowego nr (...), w której zadeklarował podatek akcyzowy za (...) w kwocie 33.582zł (k.- 107 – 109). W związku z tym, że kwoty tej nie uregulował w ustawowym terminie, Dyrektor Izby Celnej w K. wystawił wobec niego w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji tytuł wykonawczy numer (...) z dnia 28 grudnia 2009r. za październik 2009r. w kwocie 33.582zł z odsetkami od dnia 19 listopada 2009r. oraz kosztami upomnienia w kwocie 8,80zł, który został mu doręczony dnia 3 lutego 2010r. (k.- 110 – 114).

W 2010r. syn pozwanej w spadku po zmarłym ojcu nabył udział wynoszący 1/2 w nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny w B. przy ul. (...) objętej księgą wieczystą (...) (k.- 269 – 311 i zeznania świadka J. C. (1) k.- 351 verte).

Co najmniej od 2008r. Naczelnik Urzędu Celnego w K. prowadził z urzędu przeciwko J. C. (1) prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) w S. przy ul. (...) postępowania w sprawie określenia zobowiązania w podatku akcyzowym z tytułu nabycia wewnątrzwspólnotowego pojazdów różnych marek albowiem kwestionował klasyfikację nabywanych przez niego wewnątrzwspólnotowo pojazdów jako ciężarowych lub specjalnych (np. pomoc drogowa), a nie jako samochodów osobowych rodzącą obowiązek podatkowy. Postanowienia o wszczęciu tych postępowań były wysyłane J. C. (1) na adres jego zameldowania. I tak przykładowo postanowienie z dnia 29 października 2010r. w imieniu syna odebrała pozwana w dniu 2 listopada 2010r., postanowienie z dnia 29 marca 2011r. odebrała w dniu 26 kwietnia 2011r., a z dnia 14 kwietnia 2011r. w dniu 21 kwietnia 2011r. W toku tych postępowań organ podatkowy dokonywał oględzin poszczególnych pojazdów i przesłuchiwał świadków – użytkowników sprowadzonych samochodów, a następnie w zależności od poczynionych ustaleń wydawał decyzje tzw. wymiarowe. Zobowiązanie J. C. (1) w podatku akcyzowym z tytułu nabycia wewnątrzwspólnotowego samochodów osobowych różnych marek zostało określone decyzjami Naczelnika Urzędu Celnego w K. o numerach:

(...) z dnia 6 kwietnia 2011r. za 12/2009 na kwotę 29.695zł – awizo „zwrot nie podjęto w terminie” 23 kwietnia 2011r. (k.- 35 – 39);

(...) z dnia 6 kwietnia 2011r. za 03/2010 na kwotę 22.689zł - awizo „zwrot nie podjęto w terminie” (k.- 40 - 44);

(...)z dnia 21 kwietnia 2011r. za 01/2010 na kwotę 34.927zł – doręczona dnia 28 kwietnia 2011r. (k.- 45 – 49);

(...) z dnia 22 kwietnia 2011r. za 02/2010 na kwotę 10.593zł - doręczona dnia 28 kwietnia 2011r. (k.- 50 – 55);

(...) z dnia 4 maja 2011r. za 01/2010 na kwotę 29.631zł - doręczona dnia 10 maja 2011r. (k.- 62 – 66, 233 – 246, zeznania świadków R. B. k.- 350 – 351 i J. C. (1) k.- 351 – 352 oraz pozwanej k.- 352).

Dnia 25 maja 2011r. J. C. (2) w drodze notarialnej umowy darowizny przeniósł na pozwaną własność 453 udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w S. wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS (...), o wartości nominalnej 1.000zł każdy udział, czyli udziałów o łącznej wartości nominalnej 453.000zł (k.- 221 – 224 i zeznania świadka J. C. (1) k.- 351 – 352 oraz pozwanej k.- 352).

W związku z tym, że należności określone decyzjami wydanymi w okresie od 6 kwietnia 2011r. do 4 maja 2011r. nie zostały uregulowane w ustawowym terminie, Dyrektor Izby Celnej w K. wystawił wobec J. C. (1) w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji tytuły wykonawcze o numerach:

(...) z dnia 24 maja 2011r. za grudzień 2009r. w kwocie 29.695zł z odsetkami od dnia 17 stycznia 2010r. (k.- 115 – 117);

(...) z dnia 24 maja 2011r. za marzec 2010r. w kwocie 22.689zł z odsetkami od dnia 9 kwietnia 2010r. (k.- 135 – 137);

(...) z dnia 25 maja 2011r. za styczeń 2010r. w kwocie 34.927zł z odsetkami od dnia 23 lutego 2010r. (k.- 124 – 126);

(...) z dnia 25 maja 2011r. za luty 2010r. w kwocie 10.593zł z odsetkami od dnia 9 marca 2010r. (k.- 129 – 131);

(...) z dnia 29 września 2011r. za styczeń 2010r. w kwocie 29.631zł z odsetkami od dnia 4 lutego 2010r., który został mu doręczony dnia 17 października 2011r. (k.-121 – 123).

Kolejne zobowiązania J. C. (1) w podatku akcyzowym z tytułu nabycia wewnątrzwspólnotowego samochodów osobowych różnych marek zostały określone decyzjami Naczelnika Urzędu Celnego w K. o numerach:

(...) z dnia 31 maja 2011r. za 03/2010 na kwotę 2.955zł – doręczona dnia 9 czerwca 2011r. (k.- 56 – 61);

(...) z dnia 18 października 2011r. za 01/2010 na kwotę 13.112zł - doręczona dnia 21 października 2011r. (k.-67 - 72);

(...) z dnia 18 października 2011r. za 11/2010 na kwotę 25.710zł - doręczona dnia 21 października 2011r. (k.- 73 - 78);

(...)z dnia 7 lutego 2012r. za 02/2010 na kwotę 30.055zł - doręczona dnia 22 lutego 2012r. (k.- 79 – 84 i zeznania świadka R. B. k.- 350 – 351).

W związku z tym, że należności określone powyższymi decyzjami nie zostały uregulowane w ustawowym terminie, Dyrektor Izby Celnej w K. wystawił wobec J. C. (1) w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji tytuły wykonawcze o numerach:

(...) z dnia 8 lipca 2011r. za marzec 2010r. w kwocie 2.955zł z odsetkami od dnia 6 kwietnia 2010r., doręczony dnia 14 września 2011r. (k.- 132 – 134);

(...) z dnia 21 listopada 2011r. za styczeń 2010r. w kwocie 13.112zł z odsetkami od dnia 27 lutego 2010r., doręczony dnia 1 grudnia 2011r. (k.- 118 -120);

(...) z dnia 21 listopada 2011r. za listopad 2010r. w kwocie 25.710zł z odsetkami od dnia 11 grudnia 2010r., doręczony dnia 1 grudnia 2011r. (k.- 150 - 151);

(...) z dnia 8 marca 2012r. za luty 2010r. w kwocie 30.055zł z odsetkami od dnia 30 marca 2010r., doręczony dnia 12 września 2012r. (k.- 127 – 128).

Dnia 11 lipca 2012r. J. C. (2) sprzedał G. K. własność wszystkich 100 udziałów w kapitale zakładowym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w S. za cenę w łącznej kwocie 5.000zł (k.- 225 – 228, 337 – 343 i zeznania świadka J. C. (1) k.- 351- 352).

Kolejne zobowiązania J. C. (1) w podatku akcyzowym z tytułu nabycia wewnątrzwspólnotowego samochodów osobowych różnych marek zostały określone decyzjami Naczelnika Urzędu Celnego w K. o numerach:

(...) z dnia 18 września 2012r. za 06/2010 na kwotę 8.253zł – doręczona dnia 2 października 2012r. (k.- 96 – 101);

(...) z dnia 22 maja 2013r. za 05/2010 na kwotę 18.485zł – doręczona dnia 27 maja 2013r. (k.- 90 – 95);

(...) z dnia 3 czerwca 2013r. za 05/2010 na kwotę 20.876zł (k.- 102 – 106).

(...) z dnia 10 czerwca 2013r. za 04/2010 na kwotę 10.567zł (k.- 85 – 89 i zeznania świadka R. B. k.- 350 – 351).

W związku z tym, że należności określone powyższymi decyzjami nie zostały uregulowane w ustawowym terminie, Dyrektor Izby Celnej w K. wystawił wobec J. C. (1) w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji tytuły wykonawcze o numerach:

(...) z dnia 4 lipca 2013r. za kwiecień 2010r. w kwocie 10.567zł z odsetkami od dnia 25 maja 2010r. (k.- 138 – 141);

(...) z dnia 19 lipca 2013r. za maj 2010r. w kwocie 20.876zł z odsetkami od dnia 11 czerwca 2010r. (k.- 142 – 144);

(...) z dnia 19 czerwca 2013r. za maj 2010r. w kwocie 18.485zł z odsetkami od dnia 11 czerwca 2010r. (k.- 145 – 147);

(...) z dnia 30 października 2012r. za czerwiec 2010r. w kwocie 8.253zł z odsetkami od dnia 3 lipca 2010r. (k.- 148 – 149).

W toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez organ egzekucyjny Izby Celnej w K. w celu wyegzekwowania zaległych zobowiązań podjęto szereg czynności. Między innymi w dniu 23 listopada 2012r. sporządzono zawiadomienia o zajęciu prawa majątkowego stanowiącego udział w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w S., lecz uzyskano informację, że dłużnikowi J. C. (1) na dzień zajęcia nie przysługują prawa udziałowe lub majątkowe w kapitale zakładowym spółki. Uzyskano też informację, iż dłużnik:

- nie posiada rachunków bankowych w (...) Bank SA;

- nie pobiera z ZUS O/S. świadczeń emerytalno – rentowych lub krótkoterminowych, nie jest płatnikiem składek, prowadzone jest wobec niego postępowanie egzekucyjne;

- posiada rachunek bankowy w (...) Bank SA, ale jego saldo nie pozwala na spłatę chociażby części zajęcia, gdyż wystąpił zbieg egzekucji administracyjnych prowadzonych przez Dyrektora Izby Celnej w K. oraz Naczelnika Urzędu Skarbowego w B.;

- nie figuruje w rejestrze osób bezrobotnych PUP w B.;

- nie korzysta z pomocy MOPS w B.;

- nie posiada zarejestrowanych pojazdów;

- jest właścicielem udziału wynoszącego 1/2 w nieruchomości objętej księgą wieczystą (...), do którego skierowano egzekucję.

Wobec zbiegu egzekucji administracyjnych, dalszą łączną zaczął prowadzić Naczelnik Urzędu Skarbowego w B.. Pismem z dnia 5 sierpnia 2014r., na podstawie art.533k.c. wezwano pozwaną do dobrowolnego spełnienia świadczenia lub wskazania mienia wystarczającego do zaspokojenia roszczeń wierzyciela. Wezwanie pozostało bez odpowiedzi (k.- 29 – 33, 152 – 220).

W kwietniu 2015r. pozwana wszystkie posiadane udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w S. to jest 499 udziałów sprzedała O. D. za cenę 499.000zł, płatną w 10 – ciu rocznych ratach, do ostatniego dnia każdego roku, po 49.900zł każda. Pierwszą ratę otrzymała z końcem 2015r. W tym samym czasie, u tego samego notariusza, lecz odrębnym aktem J. C. (2) sprzedał O. D. swój jeden udział w spółce z o.o. (...) za cenę 1.000zł. Dnia 9 kwietnia 2015r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została postawiona w stan likwidacji (k.- 330 – 336 i zeznania świadka J. C. (1) k.- 351 – 352 oraz pozwanej k.- 352).

Przed dniem 25 maja 2011r. to jest przed dniem zaskarżonej czynności prawnej - J. C. (2):

- był rozwiedziony, posiadał dwoje dzieci, zamieszkiwał w S. z konkubiną;

- w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w S. przy ul. (...) posiadał 454 udziałów o łącznej wysokości 454.000zł;

- swoją dotychczas prowadzoną jednoosobowo działalność gospodarczą pod firmą (...) w S. przy ul. (...), z której uzyskiwał znaczne dochody, przekształcił w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w S. przy ul. (...), w której posiadał wszystkie udziały;

- był w 1/2 części współwłaścicielem nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny w B. przy ul. (...) objętej księgą wieczystą (...);

- środki pieniężne, które posiadał wykorzystywał do prowadzenia działalności gospodarczej (zeznania świadka J. C. (1) k.- 351- 352).

W okresie po dniu 25 maja 2011r., a do dnia 11 lipca 2012r. J. C. (2) był:

- 100% udziałowcem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w S. przy ul. (...);

- w 1/2 części współwłaścicielem nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny w B. przy ul. (...) objętej księgą wieczystą (...), a po dniu 11 lipca 2012r. jest, według jego oświadczenia, wyłącznie właścicielem udziału wynoszącego 1/2 w nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny w B. przy ul. (...) objętej księgą wieczystą (...), z którego prowadzona jest egzekucja z wniosku co najmniej trzech wierzycieli, w tym powoda i Naczelnika Urzędu Skarbowego w B.. Udział ten w toku postępowania egzekucyjnego został oszacowany na kwotę 54.350zł, a wierzytelność powoda wobec J. C. (1) stwierdzona tytułami wykonawczymi wraz z odsetkami, kosztami upomnienia oraz kosztami egzekucyjnymi wynosi łącznie 480.112,27zł (k.- 269- 311, 348, zeznania świadka J. C. (1) k.- 351- 352).

Pozwana B. C. od 2013r. jest emerytką, ale od lipca 2012r. jestem 100% udziałowcem i prezesem jednoosobowego zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością(...)w B. (KRS: (...)), której przedmiotem działalności jest między innymi sprzedaż hurtowa i detaliczna pojazdów samochodowych.

Powyższy stan faktyczny ustalony przez sąd pierwszej instancji był w zasadzie niesporny. W związku z tym, Sąd pierwszej instancji nie miał podstaw odmówić wiary zeznaniom świadków R. B. i J. C. (1), które nadto w pełni korespondowały z przeprowadzonymi w sprawie i niekwestionowanymi dowodami z dokumentów. Nie podzielił natomiast zeznań dłużnika i pozwanej, co do motywów zawarcia zaskarżonej czynności prawnej, choć za znamienne, w tym przedmiocie uznał zeznanie pozwanej o treści: „Zdecydowaliśmy się z synem na zawarcie umowy darowizny udziałów syna, bo nie chciałam dopuścić, aby ta spółka przestała istnieć. Ja miałam jeszcze dwa lata do nabycia praw do emerytury i bałam się o utratę pracy i dochodów. Ja byłam na etacie prezesa zarządu tej spółki. Bałam się, że spółka przestanie istnieć, bo syn ciągle przebywał za granicą i on zajmował się sprowadzaniem samochodów”, a to z uwagi na fakt, iż jeszcze przed przejściem na emeryturę, bo w dniu 19 lipca 2012r. mocą notarialnej umowy zawiązała spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (...) o tym samym profilu działalności, co spółka, w której nabyła udziały od syna w dniu 25 maja 2011r.

W ocenie sądu pierwszej instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Podzielił sąd pierwszej instancji prezentowany w judykaturze pogląd, iż dla ochrony należności publicznoprawnych można stosować przez analogię art. 527 i następane kc.

Wbrew stanowisku pozwanej, mimo że wyzbyła się korzyści majątkowej, którą uzyskała na podstawie zaskarżonej czynności prawnej, zdaniem sądu pierwszej instancji posiada ona w niniejszej sprawie bierną legitymację procesową, bowiem nie przestaje być wobec wierzyciela odpowiedzialna za to, że nie mógł on zaspokoić się z majątku dłużnika. Co do żądania zapłaty, to nie ma przeszkód, aby wierzyciel, obok zaskarżenia czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, wystąpił przeciwko osobie trzeciej także o zasądzenie na jego rzecz odpowiedniej kwoty. Może też z powołaniem się na prawomocny wyrok uwzględniający powództwo o ubezszkudzenie wytoczone przeciwko osobie trzeciej wystąpić z odrębnym powództwem o zapłatę. Wskazał sąd pierwszej instancji, iż przesłankami warunkującymi możliwość skorzystania przez uprawnionego z ochrony pauliańskiej, o których mowa w art.527k.c. są:

- istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności;

- dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią;

- pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika;
- dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela;
- uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią;
- działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Dla zastosowania skargi pauliańskiej wszystkie wymienione przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar ich udowodnienia co do zasady - zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. - obciąża wierzyciela, który jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika. Jednak wykazanie, że:

- dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela ułatwia domniemanie prawne wynikające z art. 529k.c. w przypadku, gdy w chwili darowizny był on niewypłacalny lub stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny;
- osoba trzecia wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, ułatwia domniemanie prawne wynikające z art. 527 § 3 k.c., w przypadku, gdy osobą trzecią uzyskującą korzyść majątkową na skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika jest osoba będąca w bliskim z nim stosunku, zaś przepis art. 528 k.c. wyłącza przesłankę złej wiary po stronie osoby trzeciej w tych przypadkach, gdy wskutek czynności prawnej z dłużnikiem uzyskała ona korzyść majątkową bezpłatnie.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż w rozpatrywanej sprawie w odniesieniu do zaskarżonej przez powoda czynności prawnej to jest umowy darowizny z dnia 25 maja 2011r. zawartej pomiędzy dłużnikiem J. C. (1), a pozwaną jego matką wszystkie wyżej wymienione przesłanki skargi pauliańskiej z art. 527k.c. wystąpiły łącznie, a pozwana nie obaliła domniemania z art. 529k.c., zaś obalenie domniemania z art. 527 § 3 k.c. w świetle art. 528k.c. nie było możliwe.

Podkreślił sąd pierwszej instancji, iż dla wykazania przesłanki istnienia godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności nie jest konieczne, aby wierzyciel ten dysponował tytułem wykonawczym, czy choć tytułem egzekucyjnym wystawionym przeciwko dłużnikowi. W niniejszej sprawie jednak, wbrew twierdzeniom pozwanej, J. C. (2) w dniu dokonania darowizny był już dłużnikiem powoda i to na podstawie tytułu wykonawczego numer (...) z dnia 28 grudnia 2009r. na kwotę 33.582zł z odsetkami od dnia 19 listopada 2009r. oraz kosztami upomnienia w kwocie 8,80zł, który został mu doręczony dnia 3 lutego 2010r. Ponadto, na ręce jego pełnomocnika – pozwanej zostały doręczone trzy decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w K. o numerach:

(...) z dnia 21 kwietnia 2011r. za 01/2010 na kwotę 34.927zł;

(...) z dnia 22 kwietnia 2011r. za 02/2010 na kwotę 10.593zł;

(...) z dnia 4 maja 2011r. za 01/2010 na kwotę 29.631zł,

a dwie o numerach:

(...) z dnia 6 kwietnia 2011r. za 12/2009 na kwotę 29.695zł;

(...) z dnia 6 kwietnia 2011r. za 03/2010 na kwotę 22.689zł

wróciły do nadawcy z adnotacją urzędu pocztowego „zwrot nie podjęto w terminie”.

W polskim systemie prawa podatkowego zobowiązanie podatkowe powstaje albo z mocy prawa, czyli wskutek zaistnienia zdarzenia, z którym przepisy wiążą powstanie takiego zobowiązania, albo poprzez doręczenie decyzji organu podatkowego, w której następuje ustalenie wysokości zobowiązania podatkowego (por. treść art. 21 ust. 1 Ordynacji podatkowej). To, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z decyzją deklaratoryjną, czy też konstytutywną decyduje sposób powstania zobowiązania podatkowego. Często decyzje deklaratoryjne nazywane są

określającymi, a konstytutywne - ustalającymi zobowiązanie. O jej charakterze nie decyduje jednak użyte w ustawie podatkowej sformułowanie, a to czy zobowiązanie powstało z mocy prawa, czy też poprzez doręczenie decyzji. Nie ulega wątpliwości, że z chwilą dokonania obrotu towarem podlegającym przepisom ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U.2014.752 j.t.) powstaje stosunek prawno-podatkowy. Wobec powstania obowiązku podatkowego podatnik jest obowiązany do złożenia deklaracji podatkowej. Niewykonanie tego obowiązku skutkuje wydaniem przez organ podatkowy decyzji wymiarowej, określającej wysokość zobowiązania podatkowego (art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej), niemniej samo zobowiązanie podatkowe nie powstaje poprzez wydanie takiej decyzji. Decyzje organu podatkowego (tu: Naczelnika Urzędu Celnego) odnoszące się do podatnika J. C. (1) zostały wydane w wyniku wszczęcia z urzędu postępowań podatkowych i w dacie wnoszenia pozwu oraz wydawania orzeczenia wszystkie miały walor ostateczności. Ewentualne postępowania nadzorcze są nadzwyczajnym środkiem kontroli, a wydawane w nich decyzje mają, co do zasady, charakter aktu deklaratoryjnego, obowiązującego z mocą wsteczną, ale o elementach konstytutywnych. Dotychczasowe decyzje korzystają z domniemania legalności dopóki nie zapadnie co do nich w nich rozstrzygnięcie o stwierdzeniu nieważności decyzji administracyjnych z powodu wystąpienia kwalifikowanych wad (art. 247 i nast. Ordynacji podatkowej) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2016 r., II CSK 149/15, LEX nr 2010213). Podkreślił sąd pierwszej instancji, iż w rozpatrywanej sprawie, pozwana nie starała się nawet wykazać, iż decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w K., na podstawie których zostały wydane przeciwko jej synowi tytuły wykonawcze, zostały uznane za nieważne. Ponadto, w ocenie tego Sądu, zarówno pozwaną, jak i jej syna w dziedzinie handlu pojazdami samochodowymi nabywanymi wewnątrzspółnotowo należy uznać za profesjonalistów. W związku z tym, skoro powód przed dniem dokonania przez nich zaskarżonej czynności prawnej prowadził w firmie J. C. (1) od dłuższego czasu postępowanie kontrolne w toku, którego konsekwentnie kwestionował klasyfikację nabywanych przez niego wewnątrzspółnotowo pojazdów i wydał decyzje tzw. wymiarowe, to nie ulega wątpliwości, że syn pozwanej zdecydowanie zdawał sobie sprawę z tego, że zamierzona przez niego klasyfikacja kolejno nabywanych samochodów jako ciężarowych lub specjalnych będzie również podważana przez organ podatkowy. Reasumując stwierdził sąd pierwszej instancji, że J. C. (2) umowę darowizny zawarł z pozwaną jako aktualny i przyszły dłużnik powoda.

Sytuację, kiedy czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli określa art.527§2k.c. Zgodnie z tą normą czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Dłużnik jest zaś niewypłacalny, gdy jego cały majątek nie wystarcza na pokrycie długów, a „niewypłacalność w wyższym rozmiarze” oznacza każde istotne powiększenie niewypłacalności. W sprawie ustalono, że wierzytelność powoda z tytułu zaległości dłużnika w podatku akcyzowym wraz z odsetkami, kosztami upomnienia oraz kosztami egzekucyjnymi wynosi łącznie 480.112,27zł, a jedynym wykazanym majątkiem dłużnika jest udział wynoszący 1/2 w nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny w B. przy ul. (...) oszacowany na kwotę 54.350zł, z którego prowadzona jest egzekucja z wniosku co najmniej trzech wierzycieli. Powyższe jednoznacznie świadczy o spełnieniu przesłanki pokrzywdzenia powoda, skoro J. C. (2) w wyniku zaskarżonej umowy darowizny wyzbył się majątku o wartości 453.000zł. Podkreślił sąd pierwszej instancji, że pokrzywdzenie wierzyciela nie musi być zamiarem dłużnika (oprócz sytuacji z art.530kc, która w części ma miejsce w tej sprawie), wystarczy, aby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Co do zaskarżonej skargą pauliańską umowy darowizny zastosowanie znajduje domniemanie z art.529kc, którego pozwana nie obaliła. Zgodnie natomiast z art.528kc okoliczność, że osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie powoduje, iż nie ma znaczenia – dla możliwości uznania czynności dłużnika za bezskuteczną – czy osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o tym, że dokonując czynności prawnej, dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. A zatem wierzyciel powyższego nie musi wykazywać, a osoba trzecia nie może bronić się przez wykazanie, że nie wiedziała lub nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, iż dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. Jednocześnie stan podmiotowy osoby trzeciej jest prawnie obojętny, niezależnie od stosunku łączącego dłużnika z osobą trzecią.

Zatem zdaniem sądu pierwszej instancji w przedmiotowej sprawie wystąpiły łącznie wszystkie przesłanki z art.527§1 i 2k.c. warunkujące uznanie czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do powoda. Wobec jednak faktu, iż znaczna część wierzytelności powoda względem J. C. (1) faktycznie powstała po dniu zawarcia przez niego z matką umowy darowizny, wskazał ten sąd, że przepis art. 530k.c. *expressis verbis* dopuszcza możliwość uznania za bezskuteczne

także takich czynności prawnych, które dopiero z perspektywy czasu mogą zostać uznane za godzące w interes wierzycieli przyszłych. Tym samym z roszczeniem pauliańskim może teoretycznie wystąpić także wierzyciel, którego wierzytelność powstała dopiero pewien czas po dokonaniu kwestionowanej czynności prawnej. Tak szeroki katalog wierzytelności podlegających ochronie pauliańskiej może potencjalnie stanowić istotny czynnik ryzyka dla podmiotów dokonujących czynności prawnych. Dlatego też - w celu ograniczenia tego stanu niepewności - w przypadku wierzytelności przyszłych art.530k.c. zastrza przesłankę podmiotową skargi pauliańskiej w zakresie dotyczącym stanu świadomości dłużnika. Sąd pierwszej instancji mając na uwadze okoliczności, a w szczególności to, że J. C. (2) jako profesjonalista doskonale zdawał sobie sprawę z tego, że zamierzona przez niego klasyfikacja kolejno nabywanych samochodów jako ciężarowych lub specjalnych będzie również kwestionowana przez organ podatkowy uznał, iż w momencie zawierania z matką zaskarżonej czynności prawnej działał on z zamiarem pokrzywdzenia powoda również jako przyszłego wierzyciela. W ocenie tego Sądu, świadczą o tym niezbieżnie także dalsze działania dłużnika oraz jego matki, a mianowicie:

umowa sprzedaży wszystkich 100 udziałów J. C. (1) w kapitale zakładowym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w S. za cenę w łącznej kwocie 5.000zł z dnia 11 lipca 2012r.;

umowy sprzedaży wszystkich 500 udziałów (499 + 1) pozwanej i jej syna w kapitale zakładowym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w S. za cenę w łącznej kwocie 500.000zł (499.000zł + 1.000zł) z kwietnia 2015r., która to spółka nota bene już dnia 9 kwietnia 2015r. przez nowego właściciela została postawiona w stan likwidacji, co spowodowało bezprzedmiotowość ewentualnego roszczenia powoda na podstawie art.531§2k.c.

Zatem sąd pierwszej instancji przyjął, że spełnione zostały wszystkie przesłanki z art. 527 i nast. kc i powództwo uwzględnił w całości.

Orzeczenie o kosztach procesu zawarte w pkt2 wyroku, przy wartości przedmiotu sporu określonej na 480.113zł, oparł ten sąd o przepisy art.98 i 99k.p.c. oraz §2 pkt7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800), a o kosztach sądowych należnych Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Katowicach przepisy art.113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2014.1025 j.t.) w zw. z art.98kpc.

Od wyroku tego apelację wniosła pozwana.

Zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła mu:

1.naruszenie prawa materialnego, a to:

- art. 527 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na zastosowaniu wykładni rozszerzającej w odniesieniu do normy o charakterze *lex specialis* co stanowi naruszenie zasad wykładni, przekroczenie granic wykładni, a w konsekwencji przez zastosowanie przedmiotowej normy prawnej do stanu faktycznego ustalonego w niniejszej sprawie,

-art. 531 k.c. poprzez jego niezastosowanie do oceny stanu faktycznego niniejszej sprawie,

2.naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a to:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia wierzyciela w czasie gdy nie wiedział i nie mógł wiedzieć, iż stał się dłużnikiem powoda oraz uznanie w na tej samej podstawie, że o powyższym mogła wiedzieć pozwana,

-art. 233 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów i przyjęcie braku wiarygodności depozycji pozwanej i dłużnika jedynie na tej podstawie, że pozwana w dniu 19 lipca 2012 roku, a więc ponad rok po dacie kontestowanej czynności prawnej zawiązała spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, (...), podczas gdy okoliczność taka z punktu widzenia przedmiotu niniejszej sprawy i oceny stanu świadomości dłużnika i pozwanej na dzień 24

maja 2011 roku - okoliczność przyszła- nie mogła stanowić podstawy oceny po stronie pozwanej tego, czy w dacie 24 maja 2011 roku przyjąć od dłużnika czy nie przyjmować darowizny udziałów w kapitale zakładowym spółki pod firmą (...) spółka z o.o.,

-art. 328 w § 2 k.p.c. w sposób mający istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia przez brak dostatecznego uzasadnienia motywów wyroku, zwłaszcza w części poświęconej uzasadnieniu przyczyn, dla których sąd pierwszej instancji uznał, iż zbycie przez pozwaną udziałów, odnośnie, których wierzyciel mógłby na mocy art. 532 k.c. skierować egzekucję nie stanowi przeszkody do uwzględnienia powództwa w niniejszej sprawie.

Wskazując na powyższe zarzuty wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanej zasadna nie jest i nie może odnieść skutku, wbrew bowiem podnoszonym przez skarżącą zarzutom zaskarżony wyrok jest trafny.

Chybione są podnoszone przez skarżącą zarzuty naruszenia prawa procesowego, które miały wpływ na wynik sprawy. Sąd pierwszej instancji ustalił bowiem prawidłowy stan faktyczny, wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy, dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego nie naruszył art. 233 kpc, w szczególności nie przekroczył zasady swobodnej oceny dowodów. Dokonując ustaleń faktycznych prawidłowo oparł się na dokumentach, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała, nie przekroczył też zasady swobodnej oceny dowodów nie dając wiary zeznaniom pozwanej i J. C. (1) – dłużnika, co do motywów dokonania darowizny oraz świadomości zarówno dłużnika jak i pozwanej pokrzywdzenia wierzyciela. Wbrew zarzutom skarżącej uzasadnienie sądu pierwszej instancji spełnia wszystkie wymogi wynikające z art. 328§2 kpc, a mianowicie wskazuje podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, a to: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku. Wbrew zarzutom skarżącej nie naruszył też sąd pierwszej instancji prawa materialnego.

Jeśli idzie o najpoważniejszy z podnoszonych w apelacji zarzutów, a mianowicie, iż brak było podstaw do zastosowania w sprawie art. 527 i następane kc albowiem wierzytelność powoda ma charakter publicznoprawny to wskazać trzeba, iż jest on chybiony. Problem ten był wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego i kwestia ta istotnie była sporna. Rzeczywiście początkowo Sąd Najwyższy przyjmował, iż korzystanie z art. 527 i nast. kc dla ochrony wierzytelności publicznoprawnych jest niemożliwe i takie stanowisko istotnie wyraził w orzeczeniu z dnia 24 czerwca 1999r., IIICKN 298/99, OSN 2000/1/15, czy w wyroku z 30 lipca 2002r., IVCKN 1246/00 niepub. Jednakże obecnie dominuje stanowisko odmienne, z którego wynika, iż wprawdzie organ celny nie jest wierzycielem w rozumieniu art. 527 kc, gdyż należności publicznoprawne nie mają cech właściwych dla prawa podmiotowego, niemniej nie wyklucza to, co do zasady, zastosowania dla ich ochrony instytucji przewidzianej w tym przepisie, a odwołanie się do cywilistycznej konstrukcji skargi pauliańskiej dla ochrony należności publicznoprawnych oparto na wykładni analogiae legis. Stanowisko takie wyraził Sąd Najwyższy m.in. w uchwale siedmiu sędziów z dnia 12 marca 2003r., IIICZP 85/03, OSNC 2003/10/129, w postanowieniu z dnia 16 kwietnia 2002r., VCK41/02, OSP 2003/2/22, wyrokach: z dnia 13 maja 2005r., ICK 677/04, Pr. Bank. 2004/9, z dnia 27 lipca 2006r., IIICSK 57/06, z 28 października 2010r., IICSK 227/10, OSNC-ZD 2011/1/3, z dnia 1 czerwca 2011r., IICSK 513/10 niepubl, czy z dnia 27 stycznia 2016r., IICSK 149/15, niepubl. i stanowisko takie Sąd Apelacyjny w tym składzie podziela.

Chybione są podnoszone przez skarżącą zarzuty, iż błędnie przyjął sąd pierwszej instancji, że dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia wierzyciela, podczas gdy w chwili dokonywania darowizny nie wiedział i nie mógł wiedzieć, że stał się dłużnikiem powoda, a także, iż tym samym pozwana także nie mogła o tym wiedzieć.

Przede wszystkim wskazać trzeba, że zgodnie z art. 527§2 kc czynność dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu,

niż był przed dokonaniem czynności. Ustalenie, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela ułatwia domniemanie prawne wynikające z art.529k.c. , z którego wynika, iż domniemywa się, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela gdy w chwili darowizny był niewypłacalny lub stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny. Natomiast, co do świadomości osoby trzeciej , że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela pokrzywdzeniem wierzyciela , to wskazać trzeba na przepis §3 art. 527 kc, zgodnie z którym jeśli wskutek czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Z mocy zaś art. 528 kc jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności prawnej za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i przy dołożeniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

Rację ma sąd pierwszej instancji, iż J. C. (2) w dniu dokonania darowizny był już dłużnikiem powoda i to nie tylko dlatego, że był już wtedy wydany tytuł wykonawczy numer (...) z dnia 28 grudnia 2009r. na kwotę 33.582zł z odsetkami od dnia 19 listopada 2009r. oraz kosztami upomnienia w kwocie 8,80zł, który został mu doręczony dnia 3 lutego 2010r., a także do rąk pełnomocnika zostały doręczone trzy decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w K. o numerach:

(...) z dnia 21 kwietnia 2011r. za 01/2010 na kwotę 34.927zł; (...) z dnia 22 kwietnia 2011r. za 02/2010 na kwotę 10.593zł; (...) z dnia 4 maja 2011r. za 01/2010 na kwotę 29.631zł, zaś dwie kolejne decyzje o numerach: (...) z dnia 6 kwietnia 2011r. za 12/2009 na kwotę 29.695zł;33100 (...) z dnia 6 kwietnia 2011r. za (...) na kwotę 22.689zł wróciły do nadawcy z adnotacją urzędu pocztowego „zwrot nie podjęto w terminie”. Istotnie pozostałe decyzje zostały powodowi doręczone po zawarciu umowy darowizny, to jednakże zdaniem Sądu Apelacyjnego miał on świadomość, że jest dłużnikiem powoda także i na podstawie pozostałych decyzji, gdyż wcześniej otrzymał zawiadomienie o wszczęciu postępowania i musiał zdawać sobie sprawę , że organ podatkowy dokonuje odmiennej od jego klasyfikacji nabywanych pojazdów , która to klasyfikacja rodzi obowiązek podatkowy. Nie ulega dla Sądu Apelacyjnego wątpliwości, że decyzje określające wysokość zobowiązania w podatku akcyzowym mają charakter deklaratoryjny(patrz. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 2 czerwca 2015r., ISA/Gd 555/15 , lex nr. 1751568). Zobowiązanie do zapłaty podatku akcyzowego powstaje bowiem z mocy prawa, to na podatniku ciąży obowiązek złożenia deklaracji podatkowej i wskazania w niej wysokości podatku oraz uiszczenia tego podatku, dopiero gdy organ podatkowy stwierdzi, że podatnik , mimo ciężącego na nim obowiązku nie złożył deklaracji wydaje decyzję , w której określa wysokość zobowiązania i ma ona charakter deklaratoryjny. Z art. 47§3 ustawy z dnia 29 lipca 1997r Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.) wynika , iż terminem płatności podatku podlegającego samoobliczeniu jest ostatni dzień terminu wyznaczonego przez przepisy prawa, a podatek akcyzowy powstaje z dniem wykonania czynności opodatkowanej , natomiast podatnicy winni składać deklaracje podatkowe do dnia 25 miesiąca , następującego po miesiącu, którego dotyczy zobowiązanie(art.10 ust.1 i 21 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2008r. o podatku akcyzowym).

Sytuację, kiedy czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli określa art.527§2k.c. Zgodnie z tą normą czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Dłużnik jest zaś niewypłacalny, gdy jego cały majątek nie wystarcza na pokrycie długów, a „niewypłacalność w wyższym rozmiarze” oznacza każde istotne powiększenie niewypłacalności. Z ustaleń faktycznych wynika, że wierzytelność powoda z tytułu zaległości dłużnika w podatku akcyzowym wraz z odsetkami, kosztami upomnienia oraz kosztami egzekucyjnymi wynosi łącznie 480.112,27zł, a jedynym wykazanim majątkiem dłużnika jest udział wynoszący 1/2 w nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny w B. przy ul. (...) oszacowany na kwotę 54.350zł, z którego prowadzona jest egzekucja z wniosku co najmniej trzech wierzycieli. Powyższe jednoznacznie świadczy o spełnieniu przesłanki pokrzywdzenia powoda, skoro J. C. (2) w wyniku zaskarżonej umowy darowizny wyzbył się majątku o wartości 453.000zł. Podkreślenia wymaga, że pokrzywdzenie wierzyciela nie musi być zamiarem dłużnika (oprócz sytuacji z art.530kc, która w części ma miejsce w tej sprawie), wystarczy, aby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności.

Zatem prawidłowo przyjął sąd pierwszej instancji, że dłużnik dokonując darowizny działał z pokrzywdzeniem wierzyciela.

Na marginesie jedynie wskazać trzeba, że z mocy art. 530 kc przepisy artykułów poprzedzających stosuje się także odpowiednio w wypadku gdy dłużnik działał

z zamiarem pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, a J. C. (2) z pewnością działał także w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, gdyż jako osoba prowadząca działalność gospodarczą w zakresie sprowadzania samochodów doskonale zdawał sobie sprawę z tego, że zamierzona przez niego klasyfikacja kolejno nabywanych samochodów jako ciężarowych lub specjalnych będzie również kwestionowana przez organ podatkowy, a oprócz zawarcia umowy darowizny z matką wyżył się majątku.

Co do podnoszonego przez skarżącą zarzutu, iż w chwili dokonywania darowizny dłużnik pozostawał właścicielem udziałów w innej spółce oraz właścicielem nieruchomości wskazać trzeba, iż stan niewypłacalności dłużnika ocenia się nie według chwili dokonania czynności z osobą trzecią lecz według chwili wystąpienia ze skarga pauliańska (patrz. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22.3.2001 r., V CKN 280/00, nie publ., z dnia 23.7.2003 r., II CKN 299/01, nie publ. lub z dnia 29.6.2004 r., II CK 367/03, nie publ.).

Odnosnie do zarzutu pozwanej, że nie wiedziała, iż dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli wystarczy wskazać, że trafnie przyjął sąd pierwszej instancji, iż pozwana domniemań z art. 527 §3 kc, 528 kc i 529 kc nie obaliła. Zatem zdaniem sądu pierwszej instancji w przedmiotowej sprawie wystąpiły łącznie wszystkie przesłanki z art. 527§1 i 2k.c. warunkujące uznanie czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do powoda.

Chybiony jest także zarzut, że nie wykazano aby dłużnik istotnie był niewypłacalny. Według jego oświadczenia obecnie jest wyłącznie właścicielem udziału wynoszącego 1/2 w nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny w B. przy ul. (...) objętej księgą wieczystą (...), z którego prowadzona jest egzekucja z wniosku co najmniej trzech wierzycieli, w tym powoda i Naczelnika Urzędu Skarbowego w B.. Udział ten w toku postępowania egzekucyjnego został oszacowany na kwotę 54.350zł, a wierzytelność powoda wobec J. C. (1) stwierdzona tytułami wykonawczymi wraz z odsetkami, kosztami upomnienia oraz kosztami egzekucyjnymi wynosi łącznie 480.112,27zł. Natomiast dla niewypłacalności dłużnika wystarczy przyjęcie, że stan majątku dłużnika powoduje niemożność, odwleczenie, lub utrudnienie zaspokojenia wierzyciela (patrz. m.in. SN w wyroku z dnia 14 lutego 2008r., IICSK 503/07). Podkreślić trzeba, że pozwana nie wskazała, zgodnie przysługującym jej uprawnieniem z art. 533kc mienia dłużnika wystarczającego do zaspokojenia powoda.

Niezasadne są także podnoszone przez skarżącą zarzuty, iż skoro zbyła uzyskaną korzyść to nie ma legitymacji biernej w procesie, a wierzyciel powinien wystąpić przeciwko osobie, na rzecz której rozporządzenie nastąpiło.

Wręcz przeciwnie, zgodnie z poglądem wyrażonym w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2011r., IIICZP 132/10 (Opubl: www. sn .pl), który to pogląd Sąd Apelacyjny w tym składzie podziela, w sprawie o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela, osoba trzecia, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową, zachowuje legitymację bierną także wtedy, gdy przed doręczeniem pozwu rozporządziła uzyskaną korzyścią na rzecz innej osoby.

Mimo bowiem pozbycia się przez osobę trzecią przedmiotu czynności prawnej z dłużnikiem nie przestaje być bowiem odpowiedzialna wobec wierzyciela za to, że wierzyciel nie mógł się zaspokoić z majątku dłużnika. Odpowiedzialność ta może przybrać formę znoszenia przez osobę trzecią egzekucji z jej majątku na zaspokojenie wierzyciela (taka sytuacja została wyraźnie unormowana w art. 532 k.c.), ale może też wyrażać się w formie zapłaty przez osobę trzecią odpowiedniej kwoty, która - w razie odmowy - może być przedmiotem dochodzenia przed sądem na podstawie art. 415 k.c. lub art. 409 k.c., a następnie egzekucji z majątku osoby trzeciej. Natomiast wierzyciel występujący ze skargą pauliańską nie ma obowiązku wskazywania sposobu w jaki zamierza skorzystać z wyroku uwzględniającego powództwo(patrz. wyrok SN z 3 lutego 2005r., IICK 412/04, niepubl.).

Podsumowując, wyrok sądu pierwszej instancji jest trafny, a apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw należało oddalić na mocy art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 67 § 2 kpc ,98 kpc , 99kpc oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r., w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2016r., poz.1668).

SSA Roman Sugier SSA Zofia Kawińska- Szwed SSA Ewa Jastrzębska